

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 11CoCsp/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122451654
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Radičová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:6122451654.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Radičovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a JUDr. Evy Vékonyovej, v spore žalobcu: 365.bank, a. s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zastúpeného: Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 47 232 471, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. B. XXXX/X, C., o zaplatenie 9.403,22 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 13. septembra 2023, č. k. PE-6Csp/3/2023-64, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a III. **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 4.728,83 eur, náklady spojené s uplatnením pohľadávky 219,12 eur a úrok z omeškania 5 % ročne: zo sumy 3,55 eur od 11.06.2020 do 19.06.2020, zo sumy 0,10 eur od 11.09.2020 do 01.10.2020, zo sumy 110,26 eur od 11.11.2020 do 03.12.2020, zo sumy 92,52 eur od 11.12.2020 do 31.12.2020, zo sumy 146,04 eur od 11.01.2021 do 03.02.2021, zo sumy 36,59 eur od 04.02.2021 do 03.03.2021, zo sumy 135,21 eur od 11.06.2021 do 14.06.2021, zo sumy 92,12 eur od 15.06.2021 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.07.2021 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.08.2021 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.09.2021 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.10.2021 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.11.2021 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.12.2021 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.01.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.02.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.03.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.04.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.05.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.06.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.07.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.08.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.09.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.10.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.11.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.12.2022 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.01.2023 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.02.2023 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.03.2023 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.04.2023 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.05.2023 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.06.2023 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.07.2023 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.08.2023 do zaplatenia, zo sumy 171,73 eur od 11.09.2023 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo výroku II. vo zvyšku zamietol žalobu a vo výroku III. nepriznal žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d), § 7 ods. 1, 4, 16, 17, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a

pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“), § 52 ods. 1 – 4, § 53 ods. 9, § 121 ods. 3, § 517 ods. 2, § 565 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 497, § 502 ods. 1, § 504 Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „Obchodný zákonník“) a príslušnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

3. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca, v tom čase podnikajúci pod názvom Poštová banka, a.s., uzatvoril ako veriteľ so žalovaným ako dlžníkom zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 13.02.2020, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške XX.XXX,- eur, splatného v 96 mesačných splátkach po 171,73 eur mesačne, s termínom konečnej splatnosti 10.02.2028, úrokovou sadzbou 12,50 % p.a., RPMN 13,30 % p.a., priemernou RPMN na trhu 8,25 % p.a., odplatom za poskytnutie úveru 12,50 % p.a. a najvyššou prípustnou hodnotou odplaty podľa zmluvy 16,50 % p.a. Celková čiastka, ktorú mal dlžník zaplatiť, bola dohodnutá na 16.484,94 eur. Prvá splátka bola splatná 10.03.2020. Splátky boli splatné k 10. dňu v mesiaci, zmluva bola uzavretá na dobu do splatenia všetkých záväzkov dlžníka. Úver bol predčasne zosplatený ku dňu 07.10.2021. Žalovaný zaplatil poslednú splátku 14.06.2021.

4. Súd prvej inštancie vo veci nariadil pojednávanie a vec prejednal podľa § 180 CSP na pojednávaní bez prítomnosti strán a ich zástupcov, keď žalovaný sa k žalobe ani nevyjadril (žaloba mu bola doručovaná postupom podľa § 116 CSP) a právny zástupca žalobcu neúčast' na pojednávaní ospravedlnil z dôležitých dôvodov, nežiadal o odročenie pojednávania. Súd na pojednávaní oboznámil dôkazy predložené spolu so žalobou.

5. Súd prvej inštancie vyhodnotil predložené dôkazy a dospel k záveru, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa 13.02.2020 zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. Zároveň ide o zmluvu o úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ako aj o zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 Občianskeho zákonníka. Žalobca ju uzatvoril v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (banka), žalovaný pri jej uzatváraní nekonal v rámci obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Zmluva bola uzatvorená písomnou formou, z ničoho nevyplýva, že by mala byť uzatváraná neštandardným spôsobom, sú zrejmé jej strany aj jej obsah, jej obsah nie je zákonom zakázaný, preto ju súd posúdil ako platnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Zároveň zmluva obsahuje všetky údaje podľa § 9 zákona č. 129/2010 Z. z., ako aj podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch.

6. Súd prvej inštancie konštatoval, že nakoľko žaloba bola podaná 21.10.2022, bola podaná ešte pred uplynutím premlčacej doby podľa § 103 Občianskeho zákonníka a uplatnený nárok teda premlčaný nie je. Žalovaný si riadne a včas neplnil svoju povinnosť splácať poskytnutý úver. Uvedená skutočnosť vyplýva nielen z nepopretého skutkového tvrdenia žalobcu, ale aj z listiny "Aktuálny stav úveru". Žalobca listom zo dňa 10.09.2021 upozornil žalovaného, že ak nedôjde k úhrade splátky tri mesiace po lehote splatnosti, ktorej výška ku dňu 10.09.2021 bola vyčíslená na 670,31 eur, bude veriteľ oprávnený úver zosplatiť. Možnosť zosplatenia dlhu bola dohodnutá v článku 4.8. zmluvy. K zosplateniu žalobca pristúpil listom zo dňa 07.10.2021. Žalobca tak splnil formálne náležitosti vyžadované v § 53 ods. 9 aj § 565 Občianskeho zákonníka pre predčasné zosplatenie dlhu.

7. Podľa súdu prvej inštancie nevyplýva zo skutkových tvrdení žalobcu v žalobe, ani z predložených dôkazov, že by žalobca pred uzavretím zmluvy riadne skúmal schopnosť žalovaného úver splácať, najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa. Uviedol, že v prípade, ak veriteľ nepreukáže konanie s odbornou starostlivosťou pred uzavretím zmluvy o úvere, ktoré zahŕňa aj preverenie schopnosti spotrebiteľa splácať poskytnutý úver, ide o jeho hrubé porušenie povinností a úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Poukázal na § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., podľa ktorého ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a v prípade hrubého porušenia povinnosti sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti sa pritom považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať

spotrebiteľský úver. Dôkazné bremeno riadneho splnenia tejto povinnosti pritom leží na veriteľovi (§ 7 ods. 16 zákona č. 129/2010 Z. z.).

8. Keďže teda žalobca ako veriteľ nepreukázal, že pri poskytovaní spotrebiteľského úveru vynaložil odbornú starostlivosť tým, že skúmal riadne schopnosť žalovaného ako spotrebiteľa úver splácať, podľa súdu prvej inštancie sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov a žalobca ako veriteľ nemá nárok na predčasné zosplatenie úveru/nemá nárok požadovať jednorazové splatenie úveru. Žalobca teda v tomto konaní preukázal len nárok na zaplatenie dlžných nesplatených splátok splatných do rozhodnutia súdu vo veci, pričom celé splátky bolo potrebné započítať na istinu. Okrem toho preukázal nárok na zákonný úrok z omeškania z dlžných nezaplatených splátok a na úhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky.

9. Z predložených listín predbežne podľa súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalovaný čerpal úver vo výške 10.400,- eur a splatil celkom 2.655,56 eur. Rozdiel je vo výške 7.744,44 eur. Podľa amortizačnej tabuľky mal ku dňu pojednávania 23.09.2023 žalovaný povinnosť zaplatiť spolu 43 splátok po 171,73 eur, čo je 7.384,39 eur. Splatil celkom 2.655,56 eur. Rozdiel je 4.728,83 eur. Žalobca teda preukázal len nárok na zaplatenie dlžných splátok (pri započítaní všetkých platieb na istinu) vo výške 4.728,83 eur.

10. Keďže poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, uplatnený nárok na zaplatenie úroku podľa súdu prvej inštancie preukázaný nebol. Zároveň v časti o zaplatenie tých splátok, ktorých splatnosť mala nastať po 13.09.2023, až po splatenie celej poskytnutej istiny, bola žaloba podaná predčasne, pretože uplatnený nárok v tejto časti ešte nie je splatný. Preto súd žalobu v týchto častiach zamietol.

11. Z predložených dôkazov podľa súdu prvej inštancie nevyplýva ani nárok na zaplatenie poplatkov uplatnených vo výške 36,- eur. Nie je zrejmé, kde boli tieto poplatky dohodnuté a akú protihodnotu za ne spotrebiteľ dostáva. Ak má ísť o poplatky súvisiace s omeškaním, respektíve uplatnením nároku žalobcu, tak zo sadzobníka vyplýva len právo na úhradu skutočných nákladov spojených s vymáhaním pohľadávky. Skutočné náklady v uplatnenej výške 36,- eur však zo žiadneho z predložených dôkazov, ani zo skutkových tvrdení žalobcu nevyplývajú. V tejto časti teda žalobca svoj nárok nepreukázal. Ak by malo ísť o poplatok nesúvisiaci s omeškaním (nie príslušenstvo, ale sankciu), tak by naň žalobcovi nárok nevznikol z dôvodu, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

12. Čo sa týka úrokov z omeškania, súd zastával názor, že žalobca má nárok na zaplatenie zákonných úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatenej istiny, z jednotlivých omeškaných splátok vždy z tej-ktorej omeškanej splátky (respektíve z jej nezaplatenej časti) a vždy do zaplatenia. Čo sa týka nákladov spojených s uplatnením pohľadávky za predžalobnú výzvu, žalobca má nárok na ich úhradu s poukazom na § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, avšak len do výšky zodpovedajúcej odmene právneho zástupcu a náhrade nákladov pri výške pohľadávky zodpovedajúcej sume 4.728,83 eur. Odmena za jeden úkon právnej pomoci je podľa § 10 ods. 1 Advokátskej tarify 170,97 eur, režijný paušál podľa § 16 ods. 3 Advokátskej tarify je 11,63 eur (rok 2022), DPH je 36,52 eur. Spolu je príslušenstvo vo výške 219,12 eur. Žalobcovi teda patrí istina 4.728,83 eur, náklady spojené s uplatnením pohľadávky 219,12 eur a úrok z omeškania 5 % ročne tak, ako bolo uvedené vo výroku I. napadnutého rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu považoval za nedôvodnú, pretože v časti o zaplatenie istiny nad priznanú istinu a súvisiaceho úroku z omeškania viažuceho sa na túto istinu, bol nárok uplatnený predčasne - keďže sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov a všetky platby mali a majú byť započítané v prvom rade len na istinu a nie je ich možné započítať na úroky a poplatky, bolo možné uplatniť si len zaplatenie tých splátok, splatnosť ktorých nastala do rozhodnutia súdu vo veci, pričom celá suma mala byť započítaná na istinu.

13. O trovách súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že náhradu trov konania pomerne nedelil, ale vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Žalobca aj žalovaný boli v tomto spore čiastočne úspešní a čiastočne neúspešní, pričom predmetom konania bolo pôvodne zaplatenie istiny 9.403,22 eur s príslušenstvom a súd priznal žalobcovi 4.728,83 eur s príslušenstvom a nepriznal 4.674,39 eur s príslušenstvom. Nebolo tak možné uzavrieť, že by procesný úspech jednej zo strán výrazne prevyšoval procesný úspech druhej strany.

14. Proti tomuto rozhodnutiu vo výrokoch II. a III. podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), f), h) CSP. Tvrdenie konajúceho súdu, že nebola skúmaná bonita žalovaného a tým dodržané konanie s odbornou starostlivosťou zo strany žalobcu, označil za zavádzajúce, nakoľko tak, ako u každého klienta, aj tohto bola skúmaná bonita výpisom z úverového registra (SRBI), ako aj dokladov o príjme, teda boli splnené všetky podmienky na konanie v súlade so zákonom č. 129/2010 Z. z., a podmienok dohľadu NBS. Ak mal súd zato, že návrh obsahuje nedostatočné informácie týkajúce sa uplatneného nároku, mal povinnosť žalobcu na túto skutočnosť upozorniť a vyzvať ho na odstránenie nedostatkov podania. Prítom súd na základe žiadnej inej skutočnosti nemohol dospieť k takému záveru, že by žalobca riadne neskúmal bonitu. Žiadne dôkazy konajúci súd na objasnenie podľa neho spornej otázky skúmania bonity nevykonali. Na základe uvedeného tak zastával názor, že súd porušil jeho právo na spravodlivý proces. Žalovaný totiž nenamietal tvrdenia týkajúce sa skúmania bonity klienta. Platí teda domnienka, že skutkové tvrdenie sa považuje za pravdivé. Súdny skúmajú ex offo splnenie procesných podmienok konania a v konaniach so slabšou stranou aj splnenie podmienok premlčania, nie otázku skúmania bonity. Uvedená povinnosť nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia. Pokiaľ by teda súd mal pochybnosti o skutočnostiach týkajúcich sa skúmania bonity zo strany žalobcu, bol povinný o svojich pochybnostiach procesnú stranu poučiť. Súdom je totiž podľa § 150 ods. 2 CSP oprávnený vyzvať procesnú stranu, aby uviedla ďalšie skutkové tvrdenia. Súdom je taktiež povinný vopred oboznámiť procesné strany, okrem iného aj tom, ktoré skutkové tvrdenia považuje za sporné. Túto povinnosť má v prípade nariadenia pojednávania, ako aj v prípade, ak pojednávanie nenariadi. Súdom je povinný o týchto skutočnostiach informovať procesnú stranu vopred písomne, alebo iným vhodným spôsobom. Tento záver vyplýva z primeranej aplikácie § 300 CSP. Súdom však svoju povinnosť informovať žalobcu o tom, že považuje skutočnosť skúmania bonity za spornú, nespĺnil. Odňal mu tým právo riadne uplatňovať jeho procesné práva a možnosť preukázať skutočnosť, ktorú považoval za spornú. Od žalobcu prítom nebolo možné objektívne očakávať, že túto skutočnosť má považovať za spornú. Zopakoval, že riadne skúmal bonitu, peňažné prostriedky z úveru žalovanému poskytol a žalovaný úver sčasti uhradil. Počas trvania zmluvného vzťahu žalovaný túto skutočnosť nespochybnil. Právne závery súdu prvej inštancie označil za zjavne arbitrárne, v dôsledku čoho neudržateľne zasahujú do jeho základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a práva vlastníť majetok. V tejto súvislosti poukázal na ustálenú súdnu prax, kedy v obdobných prípadoch pri rovnakom procesnom postupe súdu odvolacie súdy vyhovel odvolaniu žalobcu (rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8CoCsp/19/2021 zo dňa 30.06.2021, sp. zn. 8CoCsp/41/2022 zo dňa 30.09.2022 a rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15CoCsp/10/2021 zo dňa 26.05.2021). Poukázal na skutočnosť, že právna úprava CSP vychádza zo zásady kontradiktórnosti civilného procesu, z ktorej vyplýva nevyhnutnosť aktivity procesných strán v prípade uplatňovania alebo bránenia svojho práva. Z princípu kontradiktórnosti konania ďalej vyplýva, že súd nevykonáva dôkazy na preukázanie nesporných skutkových tvrdení, ale naopak nesporné skutkové tvrdenia si osvojí ako zistený skutkový stav, z ktorého vychádza v meritórnom rozhodnutí. Iba účinné popreté skutkové tvrdenie sa považuje za sporné. Uviedol, že k účinnému popretiu skutkového tvrdenia žalobcu môže dôjsť prostriedkami procesnej obrany (skutkovými tvrdeniami žalovaného). Výnimka zo zásady osvojenia si nesporných skutkových tvrdení je upravená v § 186 ods. 2 CSP, t. j. v prípade, ak existuje dôvodná pochybnosť o pravdivosti zhodných (nesporných) tvrdení sporových strán. Na týchto záveroch nemení nič ani právna úprava spotrebiteľských sporov, ktorá umožňuje súdu vykonať aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhoval (§ 295 CSP). Aj v takomto prípade totiž platí, že dokazovanie sa vykonáva len ohľadom sporných skutkových tvrdení, prípadne ak existuje dôvodná pochybnosť o pravdivosti zhodných (nesporných) tvrdení sporových strán). Nakoľko žalovaný nespochybnil riadne skúmanie bonity ani žiadne tvrdenie žalobcu, nakoľko bol v konaní úplne pasívny, mal za to, že ide o nesporné skutkové tvrdenie, a teda, že k dostatočnému skúmaniu bonity došlo. Uvedené potvrdzuje rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 10CoCsp/22/2020 zo dňa 29.03.2021 a rozhodnutie Krajského súdu Trnava, sp. zn. 10Co/232/2019 zo dňa 22.09.2020. Rozhodnutie súdu je tak pre žalobcu prekvapivé. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhol, aby odvolací súd zrušil prvostupňové rozhodnutie v napadnutej časti a vrátil vec na nové prejednanie súdu prvej inštancie, alebo aby odvolací súd zmenil prvostupňové rozhodnutie v napadnutej časti tak, že žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovie a zaviazá žalovaného na náhradu trov aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

15. Vyjadrenie k odvolaniu žalobcu podané nebolo.

16. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP") v rozsahu a z dôvodov odvolania žalobcu, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti vo výroku II. a III. podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec vrátiť podľa § 391 ods. 1 CSP súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

17. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. odvolaním napadnutý nebol, preto je v tejto časti právoplatný a rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

18. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 121/2010 Z. z. veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

19. Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 121/2010 Z. z., ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

20. Podľa § 132 ods. 1 CSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

21. Podľa § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

22. Podľa § 150 ods. 2 CSP na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia.

23. V prejednávanej veci sa žalobca podanou žalobou domáhal od žalovaného zaplatenia 9.403,22 eur s príslušenstvom a náhrady trov konania na podklade Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX, ktorú uzavrel žalobca ako veriteľ so žalovaným ako dlžníkom dňa 13.02.2020.

24. V danej veci nie je sporným platnosť predmetnej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 13.02.2020, ani výška čerpaných prostriedkov a uhradených súm žalovaným. S poukazom na uplatnenú odvoláciu argumentáciu žalobcu však bolo potrebné posúdiť, či súd prvej inštancie vec správne skutkovo a právne posúdil, keď na základe § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. dospel k záveru o hrubom porušení povinností veriteľa konať s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, v dôsledku čoho považoval spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 2 veta druhá zákona č. 129/2010 Z. z.) za súčasného konštatovania, že žalobca nemá nárok na predčasné zosplatenie úveru/nemá nárok požadovať jednorazové zosplatenie úveru (§ 11 ods. 2 veta prvá zákona č. 129/2010 Z. z.).

25. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že posudzovaná zmluva zo dňa 13.02.2020 má povahu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj, že ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z. z., pričom žalobca vystupoval v postavení dodávateľa a žalovaný v postavení spotrebiteľa.

26. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie ohľadom posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver odôvodnil tým, že zo skutkových tvrdení žalobcu v žalobe, ani z predložených dôkazov nevyplýva, že by žalobca pred uzavretím zmluvy riadne skúmal schopnosť žalovaného úver splácať. Navyše konštatoval, že dôkazné bremeno riadneho splnenia tejto povinnosti leží na veriteľovi (§ 7 ods. 16 cit. zákona).

27. Žalobca v podanom odvolaní vytýkal súdu, že porušil jeho právo na spravodlivý proces, pretože žalovaný skutkové tvrdenia týkajúce sa bonity klienta nenamietal. Pokiaľ by súd mal pochybnosti o pravdivosti tohto tvrdenia, bol povinný o svojich pochybnostiach procesnú stranu poučiť. Súd mu tak odňal právo riadne uplatňovať jeho procesné práva a možnosť preukázať skutočnosť, ktorú považoval za spornú.

28. Odvolací súd konštatuje, že ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. zakotvuje povinnosť veriteľa skúmať bonitu spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou, pričom ust. § 7 ods. 2 cit. zákona ďalej špecifikuje, že veriteľ je oprávnený žiadať údaje od spotrebiteľa a využívať údaje z databázy. Porušenie uvedenej povinnosti je v § 11 ods. 2 zákone č. 129/2010 Z. z. sankcionované tým, že veriteľ nie je oprávnený požadovať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru (veta prvá) a že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (veta druhá). Na základe uvedených ustanovení zákona je zrejmé, že veriteľ má povinnosť skúmať bonitu spotrebiteľa, pričom vzhľadom na požiadavku odbornej starostlivosti je aj veriteľ povinný subjektívne údaje poskytnuté spotrebiteľom overiť minimálne u zamestnávateľa a zistené údaje konfrontovať s údajmi z verejne dostupných databáz.

29. Ustanovenie § 150 CSP zakotvuje jedno zo základných procesných povinností strán sporu, a to povinnosť tvrdiť. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia, pričom schopnosť strany uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom je predpokladom pre úspech v spore. V sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu, no súd však má možnosť v materiálnom zmysle určitej korekcie vyzvať strany na doplnenie skutkových tvrdení (§ 150 ods. 2 CSP), výnimočne môže vykonať dôkaz, ktorý strany nenavrhli a takto zistiť skutočnosť, ktorá nebola stranami tvrdená (§ 185 ods. 2 a 3 CSP), prípadne sa môže výnimočne odkloniť od zhodných tvrdení strán (§ 186 ods. 2 CSP). Tento materiálny korektív však nemôže nahrádzať procesnú aktivitu strán a ich povinnosť tvrdiť. Jeho účelom je v rozumnej miere zmierniť prísne formálne následky nesplnenia povinnosti tvrdiť. Každý má totiž tvrdiť v zásade tie právne skutočnosti, ktoré spôsobujú vznik jeho nároku alebo zánik jeho povinnosti. Rozhodujúce skutkové tvrdenia uvedené v žalobe (§ 132 ods. 1 CSP) majú osobitný význam a spolu so žalobným návrhom tvoria obsah žaloby, ktorý nie je determinovaný každým jednotlivým tvrdením žalobcu, ale celkovou súdržnosťou skutkového deja, ktorý žalobca uvádza. Povinnosť tvrdiť podstatné a rozhodujúce skutočnosti znamená, že je potrebné uviesť všetko to, čo je obsiahnuté v skutkovej podstate hmotno-právnej normy. Povinnosť tvrdiť podstatné a rozhodujúce skutočnosti sa v právnej teórii označuje ako povinnosť substancovane tvrdiť, resp. povinnosť uviesť substancované tvrdenia. Často však niet pevnej hranice pre rozpoznanie, či je predložené skutkové tvrdenie dostatočne substancované alebo nie. Riešenie je v konkrétnom prípade potrebné vyvodiť zo zásad, na ktorých je sporové konanie postavené (na jednej strane prejednací princíp, na druhej strane princíp materiálneho civilného procesu).

30. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu konštatuje, že tvrdenia žalobcu ohľadom preverovania bonity klienta – žalovaného neboli súčasťou žaloby. Žalovaný sa v konaní nevyjadroval, bol pasívny. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo by príliš formalistické vyžadovať, aby žalobca v žalobe za účelom úspechu v spore uvádzal všetky konkrétne skutkové tvrdenia týkajúce sa splnenia jeho povinností, napr. v súvislosti s tým, že zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti predpokladané zákonom, prípadne, že si splnil povinnosti vyplývajúce z príslušného zákona, ak mal za to, že zmluva je uzavretá v súlade so zákonom. Ak súd prvej inštancie mal za to, že medzi rozhodujúce skutočnosti, resp. podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia patrí i tvrdenie žalobcu o tom, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., mal za účelom zistenia týchto podstatných a rozhodujúcich skutočností požiadať žalobcu o ďalšie skutkové tvrdenia (§ 150 ods. 2 CSP), ak práve na uvedených tvrdeniach mienil rozhodnutie založiť. Je totiž povinnosťou súdu skôr, ako v sporovom konaní pristúpi k vykonávaniu dôkazov, identifikovať, ktoré skutkové tvrdenia strán sú sporné a ktoré sú nesporné. To, či si žalobca svoju povinnosť v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. splnil alebo nie, nemohol prvoinštančný súd vyhodnotiť ako sporné či nesporné tvrdenie, ak uvedené skutkové tvrdenie nebolo v žalobe uvedené. Ak teda bol toho názoru, že ide o také podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenie, ktoré má podstatný vplyv na výsledok konania, mal tak žalobcu ešte pred prejednaním sporu na pojednávaní vyzvať, aby doplnil žalobu v tejto súvislosti o ďalšie skutkové tvrdenia v zmysle ust. § 150 ods. 2 CSP, ktoré by preukazovali splnenie jeho povinnosti ako veriteľa v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Súd tak nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval mu patriace procesné práva, a to v takej miere, že

došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolanie žalobcu preto považoval odvolací súd za dôvodné. Žalobca v odvolaní správne poukázal i na obdobné rozhodnutia odvolacích súdov, napr. uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8CoCsp/19/2021 zo dňa 30.06.2021, sp. zn. 8CoCsp/41/2022 zo dňa 30.09.2022, s ktorými sa senát odvolacieho súdu stotožňuje.

31. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo výroku II. a v závislom výroku III. o náhrade trov konania zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

32. Úlohou súdu prvej inštancie, ktorý je viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), bude po vrátení vyzvať žalobcu na doplnenie skutkových tvrdení ohľadom jeho konania pri poskytnutí úveru s odbornou starostlivosťou zakotvenou v § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., a to v zmysle ust. § 150 ods. 2 CSP. Následne súd umožní aj žalovanému sa k doplneniu vyjadriť. Opakovane tak bude úlohou súdu prvej inštancie posúdiť žalobu žalobcu ohľadom zamietnutej časti a vo veci znovu rozhodnúť, pričom rozhodnutie náležite v súlade s § 220 ods. 2 CSP odôvodní. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách prvoinštančného a odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

33. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).